

20

**Riktlinje
för Samordnad
individuell plan**
för kommunerna i
Västra Götaland och
Västra Götalandsregionen

2020–2023

23

Innehåll

Inledning	4
Lagar om SIP	4
Begreppet SIP – Process, möte och dokument	4
Riktlinjens syfte och mål	5
1. Vad är SIP	5
1.1 Syftet med SIP	5
1.2 SIP är en SIP	6
1.3 Specifikt för SIP är att:	6
1.4 När SIP-möte inte ska genomföras	6
1.5 SIP är avgiftsfritt för den enskilde	6
2. Hur genomförs SIP-processen och vad innehåller SIP?	7
2.1 Av SIP ska det framgå:	7
2.2 SIP-processen ska hanteras i gällande IT-tjänst	7
3. Vem kan starta SIP-processen?	7
3.1 SIP i Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslag	8
3.2 SIP i Lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso-och sjukvård	8
3.3 När den enskilde inte är känd hos en verksamhet	9
4. SIP i lagstiftningen	10
4.1 SIP i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen	10
4.2 SIP i Samverkanslagen	10
4.3 Lagstadgad SIP – viktiga skillnader mellan de olika lagarna	10
4.4 Undantag vid tvångsvård och rättspsykiatri	11
5. SIP i Överenskommelser mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland	12
5.1 SIP i ramavtal mellan kommun- och regionfinansierad hälso- och sjukvård i Västra Götalands län	12
5.2 SIP i Samverkan för barn och ungas hälsa	12
5.3 SIP i Länsgemensam riktlinje vid oro för väntat barn	13
6. Tillämpning, avvikelser och uppföljning	13
6.1 Tillämpning och implementering	13
6.2 Avvikelser och tvister	13
7. Begreppsförklaring	14
7.1 Huvudmännen	14

7.2 Samordnad individuell plan	14
7.3 Samordnad individuell planering	14
7.4 SIP-processen	14
7.5 Berörda aktörer	14
7.6 Närstående	14
7.7 Behov	15
7.8 Samtycke	15

Du hittar riktlinje och tillhörande material på
www.vardsamverkan.se/SIP

Inledning

Alla ska ha möjlighet att leva ett tryggt, meningsfullt och självständigt liv. Specialiserade system inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola ställer stora krav på samordning. Arbetsätt som skapar tydlighet och överblick leder till förbättrad patientsäkerhet och tidsvinster.

Samordnad individuell plan (SIP) är ett dokument och ett verktyg för samverkan, som ger en samlad beskrivning av den enskildes pågående och planerade insatser, från kommun och region samt andra aktörer. SIP ska ge en helhetsbild och förenklar för berörda som snabbt kan få en översikt av alla pågående insatser för den enskilde. SIP gäller i samband med sjukhusvistelse och där behov av samordning kan uppstå mellan kommun och region. SIP gäller alla oavsett ålder, diagnos, funktionsförmåga eller behov.

SIP syftar till att skapa delaktighet och inflytande för den enskilde. Den ska utgå från vad som är viktigt för den enskilde och är den enskildes plan. SIP ska innehålla vad den enskilde själv kan göra, vad hen behöver hjälp och stöd med, vem som ansvarar för vad och när, samt vilka kontaktpersoner den enskilde har i de olika verksamheterna.

SIP ska bilda en begriplig, hanterbar och meningsfull helhet för individen, eventuella närstående, verksamheter och andra berörda aktörer.

Att få sina insatser samordnade i en SIP är avgiftsfritt för den enskilde.

Lagar om SIP

Bestämmelser om SIP finns i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen sedan år 2010. Planen ska upprättas när den enskilde har behov av insatser från både socialtjänsten¹ och hälso- och sjukvården², förutsatt att planen behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och att den enskilde själv samtycker till planen.

SIP regleras även i lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård som trädde i kraft 2018. Syftet är att främja god vård och omsorg för personer som behöver insatser från båda huvudmännen efter utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

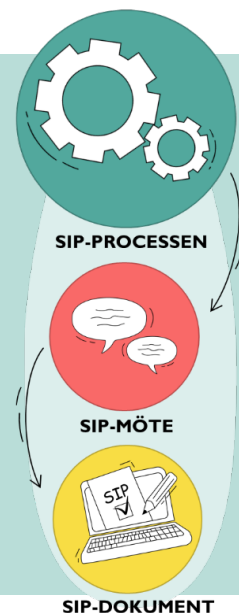
Begreppet SIP – Process, möte och dokument

Begreppet SIP används på flera olika sätt. Här, och mer utförligt i avsnittet Begreppsförklaring, beskriver vi hur de olika begreppen används i den här riktlinjen. Det är grundläggande att förstå de olika begreppen för att kunna arbeta med SIP på det sätt som beskrivs i riktlinjen.

Samordnad individuell plan, SIP benämns i lagstiftningen som individuell plan. Individuell plan kommer i denna riktlinje att benämnas **SIP**.

I samband med SIP kallas man till en samordnad individuell planering enligt lagstiftningen. Samordnad individuell planering kommer i denna riktlinje att kallas **SIP-möte**.

SIP-processen är det personcentrerade arbetsätt var i ett **SIP-möte** hålls och dokumentet **SIP** upprättas.

¹ Med socialtjänstinsatser avses insatser enligt SoL eller andra lagar som reglerar sociala insatser från kommunen, som:

- lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS
- lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU

• lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM.

² Med hälso- och sjukvårdsinsatser avses även rehabilitering, habilitering och hjälpmedel

Du hittar riktlinje och tillhörande material på www.vardsamverkan.se/SIP

Riktlinjens syfte och mål

Riktlinjen ska underlätta och vägleda huvudmännen i arbetet med SIP-processen, för att säkerställa och möjliggöra att enskilda individer och eventuellt närstående får det stöd de behöver.

Riktlinjen syftar till:

- att säkerställa samarbetet mellan huvudmännen och berörda aktörer, så att den enskildes behov av hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola tillgodoses.
- genom förbättrad samordning ge ökat inflytande och delaktighet för de enskilda som har behov av en SIP.
- ett effektivt samt hållbart användande av våra gemensamma välfärdsresurser.
- patientens egna resurser behöver tillvaratas för att stärka den enskildes egen kraft samt frigöra resurser i vården till dem som behöver det.

Riktlinjens mål:

Stödja och utveckla arbetet med SIP i Västra Götaland, för att tillse att alla personer med behov av en SIP erbjuds att sådan upprättas

1. Vad är SIP

När den enskilde upplever att det är otydligt vad olika verksamheter gör eller planerar att göra kan det vara aktuellt med en SIP - SIP är den enskildes plan!

Dagens specialisering inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola samt mångfalden av utförare ställer högre krav på professionerna kring effektiv samordning. Det krävs en gemensam plan och gemensamma mål för det som ska uppnås.

SIP gäller alla oavsett ålder, diagnos, funktionsförmåga eller behov.

1.1 Syftet med SIP

Syftet med SIP är att den enskilde ska ha inflytande och få vara delaktig i planeringen och genomförandet av den hälsa, vård och omsorg som det finns behov av. Insatserna ska erbjudas tidigt och det ska vara tydligt för såväl den enskilde och närstående som för verksamheterna vem som gör vad och när.

1.2 SIP är en SIP

Enligt denna riktlinje har man inte möjligheten att jämställa verksamheters egna individuella planer med SIP³. SIP är en SIP och inget annat. Anledningen är att dessa individuella planer inte alltid görs på det sätt som SIP-processen kräver, med delaktighet av den enskilde och gemensam planering med berörda. Dessa individuella planer innehåller många gånger även uppgifter som den andra huvudmannen och övriga aktörer, inte behöver ha vetskap om.

1.3 Specifikt för SIP är att:

- den är den enskildes plan.
- den gäller alla, oavsett ålder, diagnos, funktionsförmåga eller behov.
- den enskildes samtycke, delaktighet och inflytande är förutsättningar i arbetet.
- den enskildes situation, erfarenhet och upplevda behov utgör utgångspunkten för SIP, i kombination med professionens bedömning och bästa tillgängliga kunskap.
- målsättningen ska vara tydlig ur den enskildes perspektiv. "Vad är viktigt för dig?".
- den enskilde ska få sina behov av trygghet, kontinuitet, säkerhet och samordning tillgodosedda.
- den enskilde vet vilket ansvar hen själv har.

- huvudmännen, tillsammans med berörda aktörer och den enskilde samordnar sina insatser och ansvar i SIP.
- det är huvudmännen som har ansvaret för SIP.
- uppföljning sker gemensamt och löpande, utifrån den enskildes behov och situation.

1.4 När SIP-möte inte ska genomföras

Exempel på när ett SIP-möte inte behöver göras är när:

- patienten inte samtycker till att ett sådant hålls.
- patienten bedöms endast ha behov av socialtjänstinsatser efter utskrivningen.
- patienten bedöms endast ha behov av insatser från den regionfinansierade öppna vården efter utskrivningen.
- patienten endast samtycker till socialtjänstinsatser och inte till insatser från den regionfinansierade öppna vården eller vice versa.

1.5 SIP är avgiftsfritt för den enskilde

SIP-möte och upprättande av SIP utgör en planering och är inte att betrakta som ett vårdbesök. Därmed är hela SIP-processen avgiftsfri för den enskilde.

³ Enligt Regeringens proposition (2008/09:193) Vissa psykiatrirfrågor mm. står det att: "Om det redan finns en plan

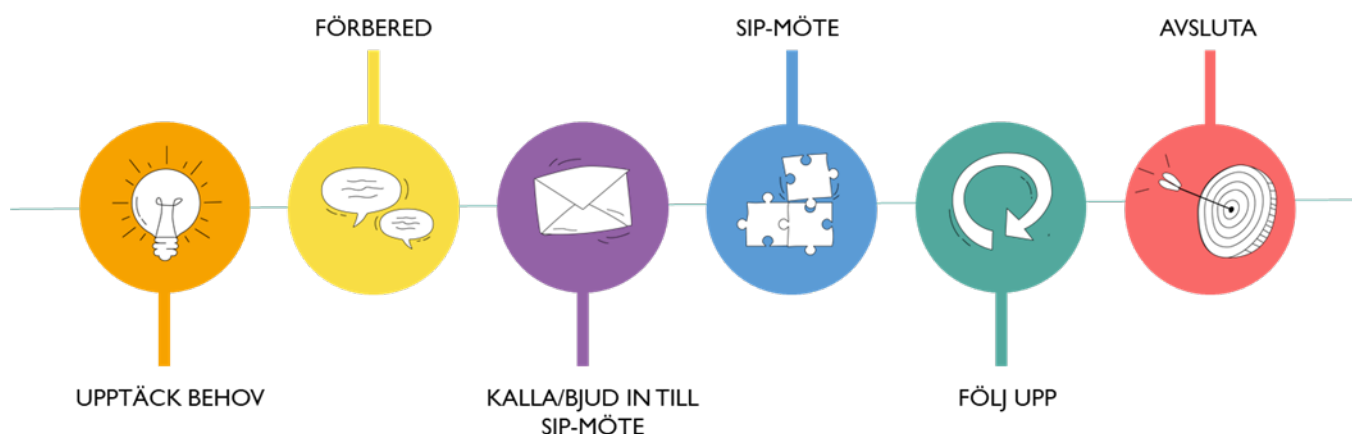
upprättad som uppfyller kraven i denna bestämmelse är det inte nödvändigt att upprätta en särskild individuell plan".

2. Hur genomförs SIP-processen och vad innehåller SIP?

När den enskilde har behov som kräver en SIP startar SIP-processen⁴ och pågår till dess den enskildes behov av insatser från både kommun och region inte längre kvarstår. SIP-processen sker i sex moment: Upptäck behov, förbered, kalla/bjud in till SIP-möte, SIP-möte, följ upp och avslut.

Läs mer:

www.vardsamverkan.se/SIPprocessen

2.1 Av SIP ska det framgå:

1. Vilka insatser som behövs.
2. Vilka insatser respektive huvudman ska svara för.
3. Vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller regionen.
4. Vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för SIP.

Under SIP-mötet klargörs vilka insatser den enskilde själv kan göra samt behöver från respektive huvudman och andra berörda aktörer för att nå sina mål. Även om insatser ska planeras tillsammans är det viktigt att komma ihåg att ingen verksamhet har rätt att besluta om någon annan verksamhets insatser. Verksamheter

hos respektive huvudman kan bli kallade till SIP-möte utan att den enskilde behöver vara känd i verksamheten.

Läs mer under avsnitt 3.3.

2.2 SIP-processen ska hanteras i gällande IT-tjänst

SIP-processen ska i första hand hanteras i gällande IT-tjänst, i andra hand används de mallar som finns framtagna i Västra Götaland, se bilagor under Riktlinjer och mallar. Hanteras innebär att samtycke, kallelse och SIP samt uppföljningar dokumenteras i IT-tjänsten.

3. Vem kan starta SIP-processen?

⁴ Läs mer om SIP-processen på www.vardsamverkan.se/SIPprocessen eller Bilaga I SIP-processen

Den som upptäcker ett behov av SIP kan eller ska starta SIP-processen. Det kan vara både den enskilde själv, dess närstående eller personer inom professionen. Ansvaret ter sig olika beroende på situation. Här beskriver vi vem som startar SIP-processen utifrån de olika situationerna.

3.1 SIP i Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslag

Den som upptäcker att det kan finnas ett behov av SIP, **ska** ta initiativ till att starta SIP-processen.

Medarbetare inom *regionfinansierade* hälso- och sjukvård⁵ och socialtjänst **ska** starta SIP-processen när någon av dem upptäcker att den enskilde behöver insatser från båda huvudmännen. Andra berörda aktörer påtala behovet till huvudmännen.

Den enskilde och närstående kan också efterfråga ett SIP-möte och en SIP. Deras efterfrågan är av stor vikt och ska endast nekas i undantagsfall.

Ansvarig för SIP-processen och sammankallande är den inom socialtjänst eller den regionfinansierade hälso- och sjukvården som upptäcker behovet. Huvudmännen ansvarar för att bedöma om en SIP är till nytta för den enskilde. Det är dock endast i undantagsfall som en enskild kan nekas en SIP och det ska dokumenteras.

SIP-processen ska starta utan dröjsmål, vilket ofta innebär inom några dagar från att behovet är upptäckt och bedömt. Det är viktigt att den enskildes behov får avgöra när SIP-mötet hålls. Ibland kan det vara nödvändigt med en omedelbar planeringsinsats, ibland kan det vara av vikt att hitta en tid som passar de som har god kännedom om den enskilde. SIP-mötet bör hållas *inom tre veckor* efter det att behovet är upptäckt. Inför utskick av kallelse bör en muntlig kontakt ha skett med berörda.

3.2 SIP i Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Vid utskrivning från sjukhus *ska* den enskilde *alltid* erbjudas ett SIP-möte om det efter utskrivning finns insatser från både kommun och region. Om den enskilde efter utskrivningen behöver insatser från både region och kommun i form av hälso- och sjukvård och/eller socialtjänst, ska SIP-möte genomföras av representanter för de enheter som ansvarar för insatserna. Vid SIP-mötet upprättas SIP, *om den enskilde samtycker till det*.

Finns redan en upprättad SIP vid inskrivningen ska den:

- följas upp och revideras eller
- om det långsiktiga målet påtagligt förändrats, i och med inskrivningen, kan det finnas skäl att avsluta upprättad SIP och starta om SIP-processen på grund av förändrade förhållanden.

Detta förutsatt att den enskilde samtycker.

Den regionfinansierade öppna vården ska vara dirigent för samverkan och säkra den fortsatta vården utanför sjukhuset. Om insatser behövs från den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården, ska även den regionfinansierade öppna hälso- och sjukvården medverka i SIP-mötet⁶.

Huvudansvarig fast vårdkontakt i den regionfinansierade öppna vården är ansvarig för att SIP-processen startas upp och är sammankallande till SIP-mötet.

Finns redan en upprättad SIP vid inskrivningen, är det huvudansvarig fast vårdkontakt i den regionfinansierade öppna vården som i samråd med den enskilde och berörda parter tar ställning till om

5 Enligt Regeringens proposition 2008/09:193 Vissa psykiatrirågor sid. 22
6. Detta har sin grund i att den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården inte ansvarar för läkarinsatser vilket innebär att läkare i den

regionfinansierade öppna vården har ett medicinskt ansvar för patienten, till exempel när det gäller ordinationer av läkemedel.

SIP ska följas upp och revideras eller om SIP ska avslutas samt startas om, på grund av nya förhållanden.

Ansvaret för att följa upp och revidera en redan upprättad SIP, innehas av huvudansvarig för SIP. Huvudansvarig för SIP behöver inte vara en kontakt i regionfinansierad öppenvård.

Avslutas SIP är det huvudansvarig fast vårdkontakt i den regionfinansierade öppna vården som är ansvarig för att SIP-processen startas upp på nytt och är sammankallande till SIP-mötet.

Kallelsen ska skickas senast tre dagar efter det att en underrättelse om att en patient är utskrivningsklar har lämnats. SIP-mötet hålls ofta hemma, en tid efter utskrivning.

SIP-mötet på sjukhus, sker *endast* när det inte räcker med den kortsiktiga planeringen för den första tiden i hemmet.

Exempel på när SIP kan behövas på sjukhus:

- Enskild som befinner sig i palliativt skede eller i neonatalvård
- Enskild med stora kognitiva besvär
- Enskild med svårare psykiatrisk problematik eller samsjuklighet
- Enskild där det finns risker för allvarlig försämring, suicid och/eller olycksfall

som medför att det inte räcker med en kortsiktig planering för att trygga och säkerställa hemgången.

Planeringen för en trygg och säker hemgång pågår från det att Inskrivningsmeddelande sänts och ska säkra att den enskildes behov är omhändertagna fram till SIP-mötet och upprättandet av SIP i hemmet.

 [Gemensam riktlinje för in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård](#)

3.3 När den enskilde inte är känd hos en verksamhet

I det fall den enskilde inte är känd hos en verksamhet är det upp till huvudmannen, som mottagit kallelsen, att avgöra vem som ska medverka på SIP-mötet. Skyldigheten att medverka på SIP-mötet gäller då huvudmannen och inte en enskild verksamhet.

Om en verksamhet fått en kallelse och inte är rätt instans så åligger det verksamheten att inom huvudmannen hitta rätt instans/verksamhet.

Den verksamhet som är kallad kontaktar den som skickat kallelsen för att klargöra behovet och meddelar därefter vem från vilken instans/verksamhet som kommer att delta på SIP-mötet.

Om den som mottagit kallelsen till SIP-mötet inte hittar någon annan som ska delta, åligger det mottagaren av kallelsen att delta på mötet. Om den enskilde inte har någon pågående vårdkontakt inom regional hälso- och sjukvård är det vårdcentralen som kallas till mötet.

4. SIP i lagstiftningen

SIP finns reglerat i flera lagar. Nedan kommer en förklaring utifrån varje lag.

4.1 SIP i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen

SIP är reglerat i **Socialtjänstlagen** och i **Hälso- och sjukvårdslagen**.

I bestämmelserna anges att en SIP ska upprättas när den enskilda har behov av insatser både från socialtjänsten och den regionala hälso- och sjukvården, förutsatt att SIP behövs för att den enskilda ska få sina behov tillgodosedda och att den enskilda samtycker till det. Det räcker att en av huvudmännen, dvs kommun eller region, gör bedömningen att en SIP behöver upprättas för att skyldigheten ska gälla för båda. Arbetet med SIP ska påbörjas utan dröjsmål.

SIP ska när det är möjligt upprättas tillsammans med den enskilde. Om det är lämpligt och den enskilde inte motsätter sig kan närstående ges möjlighet att delta i arbetet med SIP.

Observera att hälso- och sjukvårdslagen gör skillnad i den regionala och kommunala hälso- och sjukvården då det gäller ansvaret att initiera en SIP. Det beskrivs ytterligare under punkt 4.3 *Lagstadgad SIP – viktiga skillnader mellan de olika lagarna*

[Socialtjänstlagen, SoL 2001:453, 2 kap 7§](#)

[Hälso- och sjukvårdslagen, HSL 2017:30, 16 kap, 4§](#)

4.2 SIP i Samverkanslagen

SIP är också reglerat i **Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård**.

Enligt lagen ska ett SIP-möte erbjudas den enskilde och genomföras av representanter för de enheter som ansvarar för insatserna, om den enskilde efter utskrivningen behöver insatser från både region och kommun i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst.

Om insatser behövs från den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården, ska även den regionsfinansierade öppna hälso- och sjukvården medverka i SIP-mötet.

Observera att enligt denna lagstiftning ska alla som skrivs ut från slutna vården erbjudas ett SIP-möte, om man efter utskrivning har insatser från båda huvudmännen.

Det är den enskildes samtycke som avgör om en SIP ska upprättas eller inte, vid SIP-mötet. Se avsnitt 3.2 om det redan finns en upprättad SIP.

Läs vidare under avsnitt 8.7.

[Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård \(lag 2017:612\) 4 kap 1-3§§.](#)

4.3 Lagstadgad SIP – viktiga skillnader mellan de olika lagarna

Det finns några viktiga skillnader i de olika lagarna. SIP-processen är den samma men vissa skillnader finns i tillämpningen. Se nästa sida.

Socialtjänstlagen 2 kap. 7 § och Hälso- och sjukvårdslagen 16 kap 4 §

Lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård 4 kap 1-3 §§

<i>Parter som enligt lag ska medverka</i>	Socialtjänst och regionfinansierade hälso- och sjukvård ¹ .	Enhet inom socialtjänsten och/eller den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården och den regionfinansierade hälso- och sjukvården.
<i>När en samordnad individuell plan ska upprättas enligt lag</i>	Den samordnade individuella planen ska upprättas om kommunen eller regionen bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas.	Om patienten efter utskrivningen behöver insatser från både region och kommun i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst, ska en samordnad individuell planering genomföras av representanter för de enheter som ansvarar för insatserna. Om insatser behövs från den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården, ska även den regionfinansierade öppna vården medverka i den samordnade individuella planeringen. Vid den samordnade individuella planeringen ska enheterna upprätta en individuell plan. Planen får upprättas om patienten samtycker till det. (Se avsnitt 3.2 om det redan finns en upprättad SIP.)
<i>Sammanställande enligt lag</i>	Ansvarig och sammankallande är den inom socialtjänsten eller den regionfinansierade vården som ser behovet.	Ansvarig och sammankallande är huvudansvarig Fast vårdkontakt i den regionfinansierade öppna vården.

¹ Enligt Regeringens proposition 2008/09:193 Vissa psykiatrifrågor med mera sid. 22

4.4 Undantag vid tvångsvård och rättspsykiatri

För patienter som vid utskrivning från slutenvården behöver insatser i samband med öppen psykiatrisk tvångsvård eller öppen rättspsykiatrisk vård, ska planeringen i stället genomföras enligt bestämmelserna

om en samordnad vårdplan i **Lagen om psykiatrisk tvångsvård** och **Lagen om rättspsykiatrisk vård** om rättspsykiatrisk vård.

[Lag \(1991:1128\) om psykiatrisk tvångsvård 7 a §](#)

[Lag \(1991:1129\) om rättspsykiatrisk vård 12 a §](#)

VästKom

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

5. SIP i Överenskommelser mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

I Västra Götaland finns även överenskommelser som utvidgar den enskildes rätt att bli erbjuden en SIP.

5.1 SIP i ramavtal mellan kommun- och regionfinansierad hälso- och sjukvård i Västra Götalands län

Utöver ovanstående lagstiftning ska kommunen tillsammans med regionen upprätta en SIP när den enskilde, i samband med läkarinsatser, har behov av insatser från både kommunalt finansierad och regionfinansierad hälso- och sjukvård.

SIP ska upprättas om kommunen eller regionen bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas.

I Västra Götaland finns idag ”Ramavtal om läkarinsatser inom kommunernas hälso- och sjukvård i Västra Götaland” som reglerar detta. Ramavtalet, som är ett underavtal till ”Hälso- och sjukvårdsavtalet i Västra Götaland”, ska under 2020 ses över och en revidering av denna skrivning kommer då att ske.

 [Ramavtal om läkarinsatser inom kommunernas hälso- och sjukvård i Västra Götaland](#)

 [Hälso- och sjukvårdsavtalet i Västra Götaland](#)

5.2 SIP i Samverkan för barn och ungas hälsa

För barns och ungas hälsa och med utgångspunkt i Lagen om FN:s konvention om barnets rättigheter (2018:1197) anses i Västra Götaland att det är nödvändigt att berörda aktörer samverkar i positiv anda.

Skolan (samtliga förskole- och skolformer, elevhälsan), socialtjänst och hälso- och sjukvård är i Västra Götaland jämbördiga parter när det gäller att upptäcka behov av SIP. Orsaken är att barn och ungas förskoletid/skolgång och hälsa påverkar varandra ömsesidigt.

En fungerande samverkan mellan samhällets olika aktörer förenklar för barn, unga och deras familjer då de inte själva behöver samordna insatser som ges av flera aktörer.

Att lyckas i skolan är en av de viktigaste hälsofaktorerna för barn och unga. Att i samverkan öka förutsättningarna för barn och unga att lyckas i skolan - med fullföljda studier – är därför ett viktigt hälsofrämjande och förebyggande arbete för samtliga parter.

I Västra Götaland har därför en särskild överenskommelse tagits fram för barn och unga, ”Samverkan för barn och ungas hälsa – överenskommelse mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen”, där skolan tydligt inkluderas som jämbördig part i arbetet med SIP, så som socialtjänst och hälso- och sjukvård enligt ovan nämnda lagar, se 4.1.

Åtagandet innebär därför *samma* skyldighet för skolan, som för socialtjänst och regional hälso- och sjukvård, att vid upptäckt behov ta ansvar för att starta SIP-processen, dvs. förbereda, kalla/bjud in till SIP-möte, genomföra SIP-möte, upprätta SIP, följa upp och avsluta.

 www.vardsamverkan.se/barnunga

5.3 SIP i Läns-gemensam riktlinje vid oro för väntat barn

Redan under en graviditet kan det finnas behov av samverkan mellan olika aktörer för utökat stöd och skydd till fördel för det väntade barnet. Den ”Läns-gemensamma riktlinje vid oro för väntat barn” har tagits fram för att tydliggöra och stärka samverkan mellan parterna till skydd för det väntade barnet.

Vid oro för ett väntat barn ska regionala hälso- och sjukvården eller kommunen tillfråga den gravida om

samtycke att ta kontakt med den andra huvudmannen för att initiera insatser för stöd och hjälp. Önskar den gravida en sådan kontakt blir SIP aktuellt för den gravida och en samordnad plan ska skrivas som underlag för planering av insatser för det väntade barnet.

 [Läns-gemensam riktlinje vid oro för väntat barn Samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland](#)

6. Tillämpning, avvikelser och uppföljning

6.1 Tillämpning och implementering

Riktlinjen ska verkställas på lokal nivå, nära den enskilde. Detta förutsätter en organiserad delregional och lokal samverkan mellan huvudmännen så att riktlinjen kan tillämpas lokalt.

För att implementera innehållet i denna riktlinje bör information och utbildning för huvudmännens personal genomföras gemensamt i delregional vård-samverkans regi.

6.2 Avvikelse och tvister

Avvikelse som uppstår i samverkan mellan huvudmännens verksamheter ska rapporteras enligt läns-gemensam rutin.

 [Rutin för avvikelshantering i samverkan](#)

Tvister mellan verksamheter i kommun och region ska i första hand lösas lokalt, av närmaste chef med mandat att fatta beslut i aktuell fråga. Om tvisten inte kan lösas lyfts frågan skyndsamt vidare inom respektive huvudmans linjeorganisation.

Under tiden parterna löser tvisten har de ett gemensamt ansvar att omgående komma överens om en tillfällig ansvarsfördelning. Hälsa, vård, omsorg och skolgång ska alltid säkerställas så att den enskilde inte kommer i kläm.

 www.vardsamverkan.se/hosavtal

6.3 Uppföljning

Riktlinjen följs upp årligen av Ledningsråd samordnad hälsa, vård och omsorg.

Uppföljning omfattar:

- följsamhet till riktlinje
- rapporterade avvikelser
- antal upprättade och uppföljda SIP i IT-tjänst
- antal upprättade och uppföljda SIP enligt KVÅ-koder

Kvaliteten av upplevd SIP följs upp av brukarrevision utförd av Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa i Göteborg (NSPHiG) vartannat år.

Uppföljning och revidering av denna riktlinje kommer senast 2023.

[🔗 Gemensam riktlinje för in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård](#)

[🔗 Länsgemensam handlingsplan för psykisk hälsa i Västra Götaland](#)

7. Begreppsförklaring

Begreppsförklaringen reder ut innebörden av en rad ord och begrepp som används i riktlinjen.

7.1 Huvudmännen

De två huvudmännen är kommun och region. Denna riktlinje reglerar respektive huvudmans åtaganden och inte huvudmännens interna organisering eller ansvarsfördelning.

7.2 Samordnad individuell plan

Verksamheternas vedertagna begrepp samordnad individuell plan (SIP) är inte författningsreglerat som begrepp, utan det reglerade begreppet i HSL och SoL är individuell plan. Enligt Socialstyrelsens termbank kan termerna *individuell plan* enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen och *samordnad individuell plan* användas synonymt. I denna riktlinje används begreppet *SIP*.

7.3 Samordnad individuell planering

Enligt Socialstyrelsen är syftet med samordnad individuell planering att ta fram en samordnad individuell plan (SIP). I denna riktlinje används SIP-möte istället för samordnad individuell planering.

7.4 SIP-processen

I denna riktlinje används begreppet *SIP-processen* för att beskriva de 6 olika stegen och det personcentrerade arbetssättet som leder fram till ett SIP-möte, upprättande och uppföljning av SIP.

7.5 Berörda aktörer

I en SIP-process kan det finnas andra viktiga deltagare än närstående och huvudmännen. Det finns inget som hindrar att andra berörda aktörer bjuds in till arbetet med SIP, även om de inte omnämns i lagstiftningen. Dessa kan t.ex. vara Försäkringskassan, Statens institutionsstyrelse (SiS) eller andra som är involverade och som den enskilde önskar ha med. Berörda aktörer har ingen lagstadgad skyldighet att medverka på SIP-mötet. I denna riktlinje används begreppet *berörda aktörer*.

7.6 Närstående

Begreppet närstående ska här ges en vid innebörd och förutom familj och släktingar även omfatta andra som den enskilde har en nära personlig relation till, så som t.ex. föreningar, arbetskamrater, grannar, god vän.

7.7 Behov

Enligt lagstiftning i Hälso- och sjukvårdslagen, 16 kapitlet 4§ och Socialtjänstlagen 2 kapitlet 7§ ska en SIP bara upprättas om den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda. Bedömningen av om ett sådant behov föreligger ska göras i varje enskilt fall utifrån det som framkommer i kontakten med den enskilde och övriga uppgifter om dennes hälsotillstånd och sociala situation. Den enskildes och de närståendes uppfattning om behovet bör tillmätas stor betydelse. SIP är ingen rättighetslagstiftning, men den enskilde ska endast i undantagsfall nekas en SIP.

Skyldigheten för kommun och region att samplanera är inte begränsad till enskilda med stora och omfattande behov, utan gäller alltid när någon har behov av insatser från både kommunen och region och dessa insatser behöver samordnas. Detta innebär att de planer som upprättas i hög grad kan variera i omfattning beroende på de enskildas behov.

Enligt lagstiftningen i Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (lag 2017:612) 4 kap 1-3§§ ska ett SIP-möte genomföras av representanter för de enheter som ansvarar för insatserna, om patienten efter utskrivningen behöver insatser från både region och kommun i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst.

Vid SIP-mötet ska enheterna upprätta en SIP, om den enskilde samtycker till det, i enlighet med bestämmelserna i 16 kap. 4 § tredje och fjärde styckena hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 2 kap. 7 § andra och tredje styckena socialtjänstlagen (2001:453). I och med denna hänvisning har man inte med behovsbedömningen av SIP i denna lagstiftning. Därmed ska alla erbjudas ett SIP-möte och upprättande av SIP, vid utskrivning från slutna vården om den enskilde har insatser från båda huvudmännen.

Se avsnitt 3.2 om det redan finns en upprättad SIP.

7.8 Samtycke

För att kunna genomföra SIP-mötet och upprätta SIP samt möjliggöra informationsöverföring mellan huvudmännen och andra berörda aktörer (t ex myndigheter), är huvudregeln att den enskilde ger sitt samtycke.

Ett samtycke kan lämnas skriftligen, muntligen eller genom att patienten på annat sätt visar att han eller hon samtycker. Ett muntligt samtycke ska i första hand dokumenteras i gällande IT-tjänst, i andra hand i verksamheternas dokumentationssystem. Samtycket kan aldrig vara generellt. Informationsöverföringen ska endast röra uppgifter som behövs för att samtliga ska kunna planera och utföra sina insatser. Ett samtycke är tidsbegränsat (gäller i max ett år) och den enskilde har när som helst rätt att dra tillbaka sitt samtycke.

Den som inte kan lämna sitt samtycke ska inte fråntas möjligheten att få sina insatser samordnade i en SIP. Detta kan ske genom företrädare, menprövning, framtidsfullmakt och förvaltare.

När det gäller barn under 18 år ska barnet tillfrågas och informeras. Barnets inställning ska ha betydelse i förhållande till ålder och mognad. Om barnet inte innehar ålder och mognad är det den unges vårdnadshavare som ska ge sitt/sina samtycke. Finns två föräldrar måste båda ge sitt samtycke, om båda har vårdnadsansvar.

Läs mer:

 www.vardsamverkan.se/sip